

EVALUERING AF PROJEKTET Kørestolsbrugernes Magueritrute

Et eksternt projekt
under Aarhus Kommunes
Kultur- og Sundhedsplan

Kasper Vinther Hansen

Lene Bak

September 2023

Indhold

Indledning.....	3
2. Projektets indhold og rammer.....	5
3. Værdi for borgeren	6
Planlægning af kulturoplevelser	6
Mulighed for at bruge sit handicap positivt	7
4. Aktører, organisation og samarbejde.....	7
Projektets aktører.....	7
Dialog med kulturinstitutioner	7
Aarhus Kommune	7
5. Evaluering og fremtid	8
6. Metode	8

Indledning

Projektet Kørestolsbrugernes Magueritrute har fået puljemidler fra Aarhus Kommunes Kultur- og Sundhedsplan. Projektet gennemføres i 2022 og 2023 af organisationen Tours on Wheels.

Kultur- og Sundhedsplanen arbejder med at integrere kunst og kultur i initiativer, der fremmer sundhed og trivsel for borgere i Aarhus Kommune. Aarhus Kommunes hhv. sundhedspolitik og kulturpolitik danner ramme for planen, som forgrener sig på tværs af alle velfærdsområderne¹.

Kultur- og Sundhedsplanen har til formål at skabe trivsel og sundhed gennem kunst og kultur. Derudover er det målet med planen at tappe ind i Aarhuskompasset, hvor der er et fokusskift fra "mindre system til mere menneske".

Planen er operationaliseret i hhv. Puljeprojekter (eksterne parter og projekter kan søge puljemidler) og Signaturprojekter (tre magistrater gennemfører et eller flere projekter i regi af planen). Herudover er der diverse øvrige aktiviteter, som foregår i og uden for systemerne, men som også har fokus på kultur og sundhed.

Puljens formål er at:

- Engagere nogle af de borgere, som har mest behov for et løft af deres sundhed og trivsel.
- Udvikle og afprøve målrettede kultur- og sundhedsinitiativer til borgerne.
- Fremme partnerskaber på tværs af fagligheder og discipliner mellem Kultur & Sundhed.
- Understøtte et grundlag for bæredygtige forretningsmodeller på den varige velfærd².

Denne evaluering har til formål at undersøge, hvorvidt projektet fremmer sundhed og giver værdi for de pågældende borgere og deres omgivelser. Det gør vi ved at undersøge og evaluere, i hvilket omfang projektet:

- Medvirker til at skabe værdi og effekt for de deltagende, deres nære omgivelser og de professionelle omkring dem;
- Skaber nye partnerskabs-/samarbejdsmodeller for de involverede professionelle og på tværs af traditionelle skel og sektorer;

¹ Magistraten for Kultur og Borgerservice (MKB) og magistraten for Sundhed og Omsorg (MSO) er overordnet ansvarlige for programmet med MKB som udførende part. De øvrige involverede er, Magistraten for Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB) og Magistraten for Børn og Unge (MBU).

² [Kultur og sundhedspulje Aarhus](#)

- Er med til at afprøve kulturens virke i velfærden.

Vi skal evaluere 10 ud af de cirka 40 puljeprojekter. Disse 10 evalueringer er en del af en større og overordnet evaluering af Kultur- og Sundhedsplanen, som skal kortlægge og danne vidensgrundlag for læring på det tværfaglige område kultur og sundhed. Derudover skal evalueringen synliggøre mulighedsrum og anbefalinger for, hvordan man gennem kulturaktiviteter skaber oplevelser og fællesskaber for mennesker i sårbare livssituationer og de involverede omkring dem.

Dataindsamlingen til denne projektevaluering er baseret på både kvalitative og kvantitative data og indsamles gennem:

- Desk-research
- Den oprindelige projektansøgning
- Projektets selvevaluering³
- Interviews med projektejerne.

Rapporten vil indeholde tre hovedkapitler. I første del belyser vi projektets indhold og rammer (aktivitet, økonomi, organisering mv.). Med det afsæt belyser vi i anden del af evalueringen, hvilken værdi projektet har skabt for de involverede borgere i Aarhus Kommune, og i tredje del ser vi nærmere på organisering, samarbejde og netværk. Dernæst sammenfatter og diskuterer vi projektets resultater og generelle output, samt perspektiver i projektet og anbefalinger til videre aktiviteter.

³ Selvevaluering er gennemført af projektejerne på basis af et spørgeskema, udviklet af evaluator. Skemaet omfatter cirka 20 spørgsmål, og besvarelserne indsamles via Surveyxact.

2. Projektets indhold og rammer

Projektet "Kørestolsbrugernes Magueritrute" har til formål at gøre det nemmere for mennesker i kørestol at besøge kulturinstitutioner i Aarhus ved at skabe en digital platform med oplysninger om tilgængelighedsforholdene i og omkring førnævnte kulturinstitutioner. Projektet gennemføres af Tours on Wheels i samarbejde med en række aarhusianske kulturinstitutioner.

Tours on Wheels er en socialaktivistisk nonprofitorganisation, som arbejder for bedre tilgængelighed i Aarhus. Tours on Wheels' arbejde består bl.a. i at lave guidede oplevelsesture rundt i byen, hvor kørestolsbrugere viser ikke-kørestolsbrugere hvilke tilgængelighedsudfordringer de møder i deres daglige liv. Organisationen har lokaler i Sager Der Samler i Aarhus. Ulla Søberg Jakobsen er stifter og formand.

Projektstøtten fra Kultur- og Sundhedspuljen går til at lave en hjemmeside⁴, hvor man kan finde information om tilgængelighedsforholdene på aarhusianske kulturinstitutioner og de omkringliggende bydele. Informationen indsamles af frivillige, der selv bruger kørestol, hvorfor informationen i høj grad er praktisk anvendelig for kørestolsbrugere. Eksempelvis indsamles der for hver kulturinstitution information om kantstenshøjde, tilstedeværelse af handicapparkering, offentlige toiletter og lifter/elevatorer mm. Derudover fortæller den digitale guide, hvorvidt dørbredde og øvrige forhold gør det muligt at komme rundt på f.eks. en elektrisk scooter eller en standard kørestol. Informationen på siden bærer præg af indgående forståelse for kørestolsbrugere situation og er langt mere detaljeret end den tilgængelighedsinformation, som kan findes på kulturinstitutionernes egne hjemmesider. På nuværende tidspunkt omfatter guiden 11 kulturinstitutioner⁵, og der er flere institutioner undervejs. Indsamlingen af information til projektet sker ved, at Ulla Søberg og en frivillig gruppe mennesker, der bruger kørestol, sammen besøger en kulturinstitution, hvorefter hjemmesiden opdateres på baggrund af deres oplevelser og observationer. Hjemmesiden administreres og opdateres af Ulla Søberg og praktikanter hos Tours on Wheels.

Formålet med projektet er grundlæggende af gøre det nemmere for mennesker i kørestol at besøge kulturinstitutioner. Det forsøger projektet at opnå ved at gøre flere kørestolsbrugere bevidste om, hvordan de kan opleve kultur og kunst i Aarhus. Derudover vil projektet gøre kulturinstitutionerne mere opmærksomme på kørestolsbrugere som målgruppe. Projektets ultimative mål er at mindske ensomheden

⁴ [Kultursteder – Tours on Wheels](#)

Hjemmesiden er designet af Gøj Studios.

⁵ Naturhistorisk Museum, Aarhus Teater, Væksthusene, Teatret Gruppe 38, Steno Museet, Radar, Moesgaard Museum, KØN, Godsbanen, Ceres Park og ARoS.

og øge livskvaliteten blandt mennesker med større fysisk handicap ved at gøre det mere overskueligt at planlægge besøg til kulturinstitutioner.

Projektet har ansøgt om 25.000 kr. og har modtaget 25.000 kr. fra Kultur- og Sundhedspuljen til projektet. Midlerne er primært gået til udvikling af hjemmesiden, og derudover har projektet indkøbt flyers og klistermærker.

3. Værdi for borgeren

På nuværende tidspunkt kan Kørestolsbrugernes Magueritrute findes på Tours on Wheels' hjemmeside, men projektledelsen har valgt at udskyde lanceringen af konceptet indtil, der er udviklet en særskilt hjemmeside. Tours on Wheels-hjemmesiden er i udgangspunktet besøgt af almindeligt gående mennesker, der ønsker at få en forståelse af livet som kørestolsbruger, hvorfor projektets målgruppe ikke naturligt falder over Magueritruten forud for lancering. Det betyder, at der endnu ikke er data på, hvordan og om målgruppen finder hjemmesiden anvendelig. Vi vurderer derfor, at der ikke er grundlag til at kunne lave en effektanalyse ud fra brugernes oplevelser.

Vi vil derfor i stedet kort gennemgå hjemmesidens potentiale for at forbedre tilgængeligheden og i sidste ende sundheden og trivslen hos borgere, der bruger kørestol. Det gør vi med baggrund i et interview med projektlederen, som blev foretaget ultimo marts 2023. Derudover inddrages projektets skriftlige selvevalueringer.

Planlægning af kulturoplevelser

Ifølge Projektejer Ulla Søberg er usikkerhed og mangel på information om tilgængelighedsforhold en stor barriere for, at mennesker med fysisk handicap kan få oplevelser uden for hjemmet. Hjemmesiden er netop designet til at mindske denne barriere ved at give mulighed for, at man kan planlægge sin kulturoplevelse hjemmefra. Hjemmesiden giver mulighed for, at man kan vælge kulturinstitutioner med gode tilgængelighedsforhold, og samtidig er der også information om parkerings- og toiletforhold i det omkringliggende offentlige rum. Dette giver mulighed for, at man kan opnå langt større vished, inden man bevæger sig ud i det offentlige rum og til steder, hvor man ikke har været før. Ulla Søberg påpeger, at det potentielt kunne afhjælpe flere af de problemer, som mange mennesker med fysisk handicap oplever. Social isolation og ensomhed er nærværende problematikker, som kunne afhjælpes, såfremt det var nemmere at deltage i eksempelvis gruppebesøg på kulturinstitutioner. Mange sociale aktiviteter kræver en grad af fysisk aktivitet, som udelukker mennesker med fysisk handicap, men lige netop kulturen tilbyder en række oplevelser, som kan være tilgængelig for alle. Af den grund virker det særligt vigtigt at øge tilgængeligheden på dette område. Derudover er kedsomhed og mangel på oplevelser et andet problem, som kunne afhjælpes, hvis det var mere overskueligt at se en forestilling, udstilling eller koncert.

Vores vurdering af hjemmesiden, som den foreligger nu, er, at den er god og velfungerende. Vi stiller os derfor uforstående over for, at projektet ikke bliver lanceret aktivt. Det anbefaler vi, at man gør snarest. Der kan naturligvis komme flere kulturinstitutioner med på hjemmesiden. Men det kan ske sideløbende med, at hjemmesiden er i luften. Nye kulturinstitutioner og informationer kan lanceres løbende og som del af at holde hjemmesiden levende.

Mulighed for at bruge sit handicap positivt

Projektet har desuden potentiale til også at være til gavn for de mennesker, som indsamler informationer til hjemmesiden. Ulla Søberg ser et potentiale i, at de frivillige, som indsamler information til hjemmesiden, kan opleve, at de kan bruge deres handicap til at bidrage til en god sag. Det er netop de frivilliges viden og oplevelser som kørestolsbrugere, som er nødvendige for at kunne vurdere tilgængelighedsforholdene på kulturinstitutionerne. Her ser Ulla Søberg et potentiale for at inddrage handicapforeningers ungdomsgrupper.

4. Aktører, organisation og samarbejde

Projektets aktører

- Tours on Wheels, nonprofitorganisation
 - Ulla Søberg Jakobsen

Dialog med kulturinstitutioner

Ulla Søberg har generelt oplevet, at de kulturinstitutioner, som hun har besøgt og været i kontakt med, har været nysgerrige overfor projektet. Kulturinstitutionerne har udvist velvilje overfor at gå i dialog med projektet om tilgængelighedsforholdene. Hun oplever dialogen i mange tilfælde skaber en større bevidsthed hos kulturinstitutionerne om vigtigheden af at imødekomme kørestolsbrugere. Derudover har Tours on Wheels' indgående forståelse af, hvordan man øger tilgængeligheden, ført til, at nogle institutioner har kunnet lave mindre justeringer med stor praktisk effekt. F.eks. har spillestedet Radar flyttet en kiste, som delvist blokerede deres handicap toilet, så man nu også kan tilgå toilettet på elscooter.

Aarhus Kommune

Ulla Søberg oplever, at KoSA-sekretariatet generelt har været en god sparringspartner, og herfra har man blandt andet hjulpet med at finde en udvikler til hjemmesiden. I forhold til Aarhus Kommune generelt oplever Ulla Søberg mindre samarbejde. Det gælder særligt i forbindelse med Miljø og Tekniks nye projekt "Anemoneruter", hvis koncept i høj grad minder om nærværende projekt, men med fokus på ruter i naturen. De to forskellige vinkler kunne nemt tænkes sammen, men er (endnu) ikke blevet det.

Ulla Søberg viderefører projektet og er i gang med at søge nye midler til lanceringen og viderebygningen af konceptet. Dette indebærer at reklamere for hjemmesiden med flyers, klistermærker mm., udbygning af en særskilt ny hjemmeside og app, samt tilføjelse af information om flere kulturinstitutioner. På nuværende tidspunkt har projektet ikke opnået en bæredygtig finansieringsmodel.

I forhold til KoSA-planens overordnede målsætninger om at skabe nye netværk og partnerskaber blandt kultur- og sundhedsaktører, så har projektet i kun i ringe grad bidraget til denne målsætning. Projektet har været i kontakt med en lang række kulturinstitutioner, men det er vores vurdering, at der i højere grad er tale om kortvarige samarbejder end egentlige netværk og partnerskaber.

5. Evaluering og fremtid

I dette afsnit vil vi samle op på evalueringen, og afsøge de fremtidige muligheder for samarbejde mellem Aarhus Kommune, KoSA og aktørerne i projektet.

- Samlet set kan vi ikke på nuværende tidspunkt konkludere, hvorvidt projektet har skabt værdi for borgere i Aarhus Kommune.
- Projektet har skabt et digitalt produkt, som vi vurderer, har potentiale til at kunne skabe værdi for aarhusianske borgere.
- Projektet har skabt kommunikation – men ikke netværk mellem nonprofitorganisationen Tours on Wheels og en række kulturaktører.

Det kan for os at se give anledning til, at Aarhus kommune og de øvrige parter udforsker hvilke fremtidige muligheder, der er for at udvide, forbedre og fortsætte samarbejdet.

Vi anbefaler således følgende.

- At projektet reklamerer eller på anden vis gør målgruppen opmærksom på det nuværende digitale produkt.
- At projektet og Aarhus Kommune søger fremtidige samarbejder omkring indsatser vedr. tilgængelighed, her ikke mindst med det nævnte Anemonerute-projekt.
- At projektet søger partnerskaber med handicaporganisationer til at lancere og udbrede kendskab til Kørestolsbrugernes Magueritrute, samt til at rekruttere til projektets ambassadørkorps.

6. Metode

Evalueringen er gennemført over fire faser: desk-research, dataindsamling, analyse og afrapportering.

Først fase er desk-research, hvor vi har indsamlet eksisterende viden om projektets parter for at danne os et billede af deres kompetencer og erfaring, projektets interne rollefordeling og de eksisterende behandlingstilbud på området. I den forbindelse har vi primært gjort brug af følgende.

- Projektansøgning.
- Projekthjemmeside.
- Forskning på området.

Derefter har vi indsamlet data fra projektets primære parter gennem interviews, selvevaluering, og projektpuljeansøgning. Interviewet er sket efter standardiseret interviewguide, som vil blive brugt i alle puljeprojektevalueringerne. I interviewet spørger vi ind til projektets indhold og rammer, effekter og organisering, men vi efterlader rum til at interviewet kan bevæge sig i uforudsete retninger. Indsamlingen munder primært ud i kvalitative data fra selvevalueringer og interviews med de enkelte puljeprojekter. Der indsamles derudover også kvantitative data ifm. selvevalueringen og projektansøgningen.

Slutteligt har vi gennemført analysen og afrapporteret vores fund. Analysen opdeles efter projektets indhold og rammer, værdiskabelsen for borgerne og samarbejder i forbindelse med projektet. Analysens primære mål er at tydeliggøre, hvorvidt projektet har bidraget til KoSA-planen og Århus Kommunes målsætninger. Derudover vurderer vi, om projektet har opfyldt sine egne målsætninger, og hvilke relevante utilsigtede effekter, som projektet har medført.